

OBSAH

Úvod	9
1 Vzťah štátu a Katolíckej cirkvi v Uhorsku	11
1.1 Založenie štátu, vznik patronátneho práva	11
1.2 Historický vývoj v Uhorsku, boj o investitúru	13
1.3 Rehoľné rády, ustálenie praxe patronátneho práva	15
1.4 Majetkové pomery Katolíckej cirkvi v Uhorsku, zánik štátu	16
2 Vzťah štátu a cirkví v rakúskej monarchii	18
2.1 Rozpad Uhorska, náboženské vojny	18
2.2 Začlenenie Uhorska do Habsburskej monarchie, upevnenie štátu za Karola VI. a Márie Terézie	19
2.3 Jozefínske reformy, náboženská sloboda, vznik Náboženskej matice	21
2.4 Revolúcia 1848, konkordát medzi Svätou stolicou a Rakúskou monarchiou, vypovedanie konkordátu, kongruový zákon, rozpad rakúsko-uhorskej monarchie	23
3 Vývoj vzťahu štátu a cirkví v 1. Československej republike	30
3.1 Vznik štátu, postavenie Katolíckej cirkvi v českej a slovenskej časti štátu	30
3.2 Právna úprava vzťahov medzi štátom a cirkvou v prvej Československej republike, kongruový zákon	33
3.3 Modus vivendi – otázka menovania biskupov a zosúladenia hraníc diecéz so štátnymi hranicami	37
3.4 Vývoj vedúci k rozpadu Československa, postoj Katolíckej cirkvi k rozpadu štátu, druhá svetová vojna	38
4 Vývoj vzťahu štátu a cirkví po druhej svetovej vojne a počas komunistického režimu v Československu	47
4.1 Slovenské národné povstanie a vývoj vzťahu ku Katolíckej cirkvi, obnovenie Československej republiky	47
4.2 Dekréty prezidenta Beneša, pozemková reforma, prvé povojnové voľby	50
4.3 Postupné ovládnutie štátu komunistickou stranou, komunistický prevrat, protináboženské zákony	52

4.4	Zákon o hospodárskom zabezpečení cirkví štátom, rozpad starého systému vzťahov štátu a cirkví, nová pozemková reforma, prenasledovanie predstaviteľov cirkví a veriacich, úloha diplomacie Svätej stolice počas trvania komunistického režimu, pád režimu a novembrové udalosti	55
5	Koncepcia vzťahov medzi štátom a cirkvami po novembri 1989	66
5.1	Návšteva pápeža Jána Pavla II. v ponovembrovom Československu, rehabilitácia cirkví a náboženských spoločností na poli legislatívy	66
5.2	Listina základných práv a slobôd súčasťou novej ústavy	67
5.3	Prijatie zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností	68
5.4	Reštitúcie majetku cirkví a náboženských spoločností, rozpad spoločného štátu	70
6	Samostatná Slovenská republika a jej prístup k cirkvám a náboženským spoločnostiam	72
6.1	Vznik štátu, postoj Svätej stolice k vzniku štátu	72
6.2	Ústava Slovenskej republiky a náboženská sloboda	73
6.3	Reštitučný zákon a súvisiace postavenie cirkví a náboženských spoločností v Slovenskej republike	74
6.4	Otvorenie otázky medzinárodnej zmluvy so Svätou stolicou a príprava zmluvy	77
7	Základná zmluva medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou, činitele medzinárodnoprávnej subjektivity Svätej stolice	79
7.1	Priebeh rokovaní a prijatie Základnej zmluvy medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou	79
7.2	Obavy niektorých registrovaných cirkví a náboženských spoločností z prijímania Základnej zmluvy, prínos zmluvy pre rozšírenie priestoru náboženskej slobody v Slovenskej republike	80
7.3	Pramene práva týkajúce sa Základnej zmluvy, medzinárodná subjektivita Svätej stolice, objasnenie pojmu Svätá stolica	82
7.4	Medzinárodná subjektivita mestského štátu Vatikán a jeho vzťah ku Svätej stolicí, Katolícka cirkev a jej chápanie z hľadiska Základnej zmluvy	86

8 Osobitné zmluvy medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou	89
8.1 Rozdiely medzi konkordátom a Základnou zmluvou, koncept prijatia osobitných zmlúv	89
8.2 Štyri okruhy práv, ktoré sa Slovenská republika zaviazala prijať formou osobitných zmlúv medzinárodným záväzkom v Základnej zmluve, postup prijímania osobitných zmlúv	90
8.3 Zmluva medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou o duchovnej službe v ozbrojených silách a ozbrojených zboroch Slovenskej republiky č. 648/2002 Z. z., Zmluva medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou o katolíckej výchove a vzdelávaní č. 394/2004 Z. z.	91
8.4 Doteraz neprijaté osobitné zmluvy, dôvody a ďalší postup	93
9 Zmluva medzi Slovenskou republikou a cirkvami a náboženskými spoločnosťami registrovanými podľa zákona č. 308/1991 Zb. v znení zákona č. 394/2000 Z. z. Dohody medzi Slovenskou republikou a registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami	97
9.1 Príprava a prijímanie Zmluvy medzi Slovenskou republikou a cirkvami a náboženskými spoločnosťami registrovanými podľa zákona č. 308/1991 Zb. v znení zákona č. 394/2000 Z. z., dôvody novelizácie zákona č. 308/1991 Zb.	97
9.2 Práva zaručené v Zmluve registrovaným cirkvám a náboženským spoločnostiam	99
9.3 Dohoda medzi Slovenskou republikou a registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami o náboženskej výchove a vzdelávaní č. 395/2004 Z. z., Dohoda medzi Slovenskou republikou a registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami o výkone pastoračnej služby ich veriacim v ozbrojených silách a ozbrojených zboroch Slovenskej republiky č. 270/2005 Z. z.	105
9.4 Doteraz neprijaté dohody, dôvody a ďalší postup	110
10 Systémy financovania cirkví a náboženských spoločností vo svete	112
10.1 Stručný prehľad modelov finančného zabezpečenia cirkví a náboženských spoločností v demokratických štátoch	112
10.2 Systém darov a zbierok, systém cirkevných daní a príspevkov ...	113

10.3	Systém daňovej asignácie, dominantná priama finančná podpora cirkví a náboženských spoločností zo strany štátu	115
10.4	Hľadanie nového možného modelu financovania cirkví a náboženských spoločností v Slovenskej republike	116
1 1	Majetkové právo Katolíckej cirkvi v piatej knihe Kódexu kánonického práva (CIC) – časné majetky cirkvi, nadobúdanie majetkov, správa majetkov	119
11.1	Dôvody kánonickej právnej úpravy piatej knihy Kódexu kánonického práva, ciele nadobúdania majetku Katolíckej cirkvi, autorita najvyššieho Rímskeho veľkňaza pri správe majetku Cirkvi	119
11.2	Povinnosti a práva ordinárov pri správe majetku Cirkvi, systém vyhlasovania dobročinných zbierok, povinnosti a práva rehoľných inštitútov pri organizovaní dobročinných zbierok	121
11.3	Správa majetkov Katolíckej cirkvi – princípy, zabezpečenie živobytia kléru, zriaďovanie spoločných majetkových fondov ...	122
11.4	Určenie riadnej a mimoriadnej správy cirkevného majetku, ekonomické rady – zriaďovanie a štatúty, normy vzťahujúce sa na správcov cirkevného majetku	123
12	Majetkové právo Katolíckej cirkvi v piatej knihe Kódexu kánonického práva (CIC) – scudzenie, nábožné odkazy a fundácie, normy Konferencie biskupov Slovenska (KBS) týkajúce sa správy majetku Katolíckej cirkvi v Slovenskej republike	125
12.1	Normy Konferencie biskupov Slovenska týkajúce sa správy majetku Katolíckej cirkvi v Slovenskej republike, podmienky pre scudzovanie (predaj) cirkevného majetku, normy nevyhnutné pre scudzovanie cirkevného majetku	125
12.2	Vysvetlenie pojmov náboženské odkazy a fundácie, systém a podmienky prijímania náboženských odkazov	126
12.3	Knihy a listiny na evidenciu náboženských odkazov a fundácií, omšové bremená	127
12.4	Ciele sledujúce náboženské odkazy a fundácie v minulosti a dnes	128
	Záver	134
	Resume	136
	Použitá literatúra	138